

Oponentský posudek bakalářské práce

Tomáš Khek: Čtyřúhelníkové ohrazení Skřipel – Nedestruktivní průzkum. 54 stran textu, 2 strany obrazových příloh. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta, Archeologický ústav, České Budějovice 2012.

Tématem bakalářské práce je čtyřúhelníkové valové opevnění nedaleko vesnice Skřipel (okr. Beroun) a jeho nedestruktivní průzkum. Bylo provedeno zaměření totální stanicí, geofyzikální prospekce a průzkum detektorem kovů. Byl shrnut dosavadní stav poznání a zhodnoceno vyobrazení lokality na kartografických pramenech. Hlavním cílem práce je pokus o datování objektu na základě typologického porovnání s lokalitami podobného typu. V dosavadní literatuře se objevují dvě vysvětlení jeho původu. Může jednat o novověkou vojenskou fortifikaci nebo o ohrazený areál z období laténské kultury (tzv. viereckschanze).

Po nezbytném úvodu představuje autor standardním způsobem na začátku druhé kapitoly geomorfologické, geologické, pedologické, hydrologické, podnebné a vegetační poměry širšího okolí a lokality. Následuje přehled dějin bádání.

V kapitole 2.3 je proveden pečlivý rozbor vyobrazení lokality na starých mapách a snímcích, kde se podařilo doložit, dnes již zaniklé, pokračování ohrazení severním směrem na stabilním katastru a druhém vojenském mapování.

Kapitola 2.4 se zabývá zaměřením objektu a jeho detailním popisem. Důležitým výstupem je první podrobný vrstevnicový a trojrozměrný model lokality. Zaměření rovněž vyvrátilo názory, že vnitřní plocha areálu byla vyvýšena.

Geofyzikální měření (kapitola 2.5) mělo za cíl identifikovat pozici destruovaného valu severně od ohrazení a zachytit možné reliktu staveb uvnitř areálu s hlavním zaměřením na prostor možné studny či šachty. Výsledky měření bohužel nepřinesly žádné pozitivní výsledky.

V další části (2.6) se autor věnuje prostoru označovanému jako studna či šachta. Průzkum pedologickým vrtákem nepřinesl pozitivní výsledek. Podle starší literatury by mohlo toto místo vniknout během terénních úprav v 19. století.

Po kapitole o průzkumu detektorem kovů (2.7) s negativním výsledkem následují výsledky kombinace nedestruktivních metod (2.8) s vytvořenými pohledovými analýzami a kombinace 3D modelu okolní krajiny s ortofoto mapou.

V celkové syntéze se na začátku autor zabývá problémem identifikací (3.1) tzv. viereckschanzí s přehledem nejdůležitější literatury. Autor nakonec velmi inspirativně sestavuje sérii otázek. Vyhodnocení odpovědí na ně může přinést vodítko pro dataci tzv. viereckschanzí.

V následující části (3.2) shrnuje dosavadní poznatky o tomto fenoménu, tj. datace, rozšíření, funkce, popis a výskyt v České republice. Tato kapitola dokazuje autorovu dobrou orientaci v evropské literatuře o této problematice. Následuje popis některých z nich s odpověďmi na výše formulované otázky. Tuto pasáž považuji za klíčovou pro řešení datace skřipelského ohrazení.

V kapitole 3.3 se zabývá novověkými polními opevněními jednouchého čtvercového nebo obdélného tvaru. Opět zde prokazuje důkladnou znalost literatury k dané problematice. Následuje stručný popis některých z nich s odpověďmi na výše kladené otázky.

V úvodní části kapitoly „Zasazení lokality do struktury okolního osídlení“ (3.4.1) shrnuje dosavadní znalosti o laténském osídlení Hořovicka. Bohužel autor zcela vynechal shrnutí laténských lokalit v těsném sousedství opevnění a nejbližším okolí, kde je prokázáno velice husté osídlení (*Stolz – Řezáč 2005*). Popis vojenských akcí v okolí Skřiple v raném novověku se omezuje na vpád Švédů v roce 1639. Tato část by měla být zcela přepracována, neboť pohyb i ubytování císařských a nepřátelských vojsk za třicetileté války máme na Berounsku a Hořovicku doloženo mnohokrát.

Následuje závěr. Odpovědi na výše naznačené otázky jednoznačně ukazují, že skřipelské ohrazení má mnohem blíže k laténským viereckschancím než k novověkým opevněním. Autor se je však vědom, že pro tuto interpretaci nemáme jednoznačné důkazy.

Celkově autor velice dobře splnil zadání této práce přes výše uvedené drobné nedostatky a výhrady. Po jazykové, formální a rozsahové stránce rukopis vyhovuje požadavkům kladeným na bakalářskou práci. Pouze se v textu se vyskytuje poměrně velké množství pravopisných chyb a překlepů. Práce je logicky a přehledně uspořádána. Autor prokázal dobrou praktickou i teoretickou orientaci v problematice využití nedestruktivních metod, laténských viereckschancí i novověkých opevnění, včetně znalostí základní literatury těchto témat. Proto ji doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou velmi dobře.

Použitá literatura:

Stolz, D. – Řezáč, M. 2005: Nové nálezy laténských skleněných náramků a švartnového kruhu z Berounska. Katalog sídlištních lokalit LT B-D okresu Beroun, Archeologie ve středních Čechách 9, 329-340.

Buštěhrad, 17. 1. 2013

PhDr. Daniel Stolz Ph.D.

